

UDK: 323.2(575.1)

Axunjon ASTANOV,
O'zbekiston Milliy universiteti o'qituvchisi

PhD Sh.Rahimov taqrizi asosida

THE ROLE OF THE GOVERNOR'S ASSISTANTS IN INCREASING THE EFFICIENCY OF THE PUBLIC CIVIL SERVICE

Annotation

In this article, the concept of the assistant governor is the responsible position of the assistant governor, which requires the implementation of the reforms carried out in our country, the policies of the President at the neighborhood level, as well as going to the neighborhood, following the residents and solving all their problems. A number of opinions and comments were given about the assistant mayor's responsibility to implement the reforms being carried out in our country at the neighborhood level, to follow the residents and solve their problems.

Key words: The concept of assistant mayor, public service, humanitarianism, public policy, public administration, social relations, cooperation, family business.

РОЛЬ ПОМОЩНИКОВ ХАКИМА В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ

Аннотация

В данной статье понятие помощника губернатора представляет собой ответственную должность помощника губернатора, которая требует реализации проводимых в нашей стране реформ, политики Президента на уровне микрорайонов, а также выезда на микрорайон. следить за жителями и решать все их проблемы. Был высказан ряд мнений и комментариев об ответственности помощника мэра по реализации проводимых в нашей стране реформ на уровне микрорайонов, следить за жителями и решать их проблемы.

Ключевые слова: концепция помощника мэра, государственная служба, гуманизм, государственная политика, государственное управление, социальные отношения, корпорация, семейный бизнес.

HOKIM YORDAMCHILARINING DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI O'RNI

Annotatsiya

Mazkur maqolada hokim yordamchisi tushunchasi, hokim yordamchisining davlatimizda olib borilayotgan islohotlarni, Prezidentimiz siyosatini mahalla darajasida aholiga tatbiq qilishi, shuningdek, mahallaga tushib, aholini orqasidan ergashtirib, ularning barcha muammolarini hal qilib beradigan darajada ishlashni talab qiladigan ma'suliyatli lavozimligi. Hokim yordamchisi davlatimizda olib borilayotgan islohotlarni mahalla darajasida aholiga tatbiq qilish, aholini ortidan ergashtirib, ularning muammolarini hal qilib berish uchun ma'sulligi haqida bir qancha fikr va mulohazalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Hokim yordamchisi tushunchasi, davlat xizmati, insonparvarlik, davlat siyosati, jamoatchilik boshqaruvi, ijtimoiy munosabatlar, korporatsiya, oilaviy tadbirkorlik.

Kirish. So'nggi yillarda mamlakatimizda davlat xizmati samaradorligini oshirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu islohotlardan ko'zlangan maqsad xalqni rozi qilishdir. Prezidentimiz ta'kidlaganlaridek, "Bugun hayotning o'zi bizdan professional, tezkor va samarali davlat xizmati tizimini shakllantirish, yangicha fikrlaydigan, tashabbuskor, el-yurtga sadoqatli kadrlarga keng yo'l ochish bo'yicha samarali tizim ishlab chiqishni talab etmoqda"[1] deya ta'kidlagan edi.

Takidlash joizki, davlat boshqaruvi tizimi uch muhim elementdan iborat: davlat idoralari, ularning faoliyatini tartibga soluvchi qonunchilik va davlat xizmatchilari mavjud. Shu nuqtai nazardan davlat xizmati va davlat fuqarolik xizmatchilari davlat boshqaruvining ajralmas qismi bo'lib, uning rivojlanishida alohida o'rin tutadi. Shu maqsadda davlat fuqarolik xizmatini yanada oshirish maqsadida "Xalq davlat idoralarga emas, davlat idoralari xalqimizga xizmat qilishi kerak". Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan va bugun hayotimizdan tobora chuqur o'rin olayotgan ushbu tamoyil yurtdoshlarimizning hayotdan rozi bo'lib yashashiga zamin yaratmoqda. Bugun poytaxt Toshkent shahridan to mamlakatimizning eng uzoq hududida yashayotgan yurtdoshimizga qadar islohotlarning real natijasini o'z hayotida ko'ra boshlagani, bu yangilanishlar minglab oilalar hayoti, millionlab insonlarning ongi, qalbi va dunyoqarashi o'zgarishiga ham turk bo'layotgani buning yaqqol isbotidir.

Prezidentimizning 2021-yil 3-dekabrda PF-29-son Farmoniga muvofiq[2], respublikamizning har bir mahallasida hokim yordamchilari lavozimi tashkil qilindi. Qonunda davlat siyosatini mahallagacha tushirish, aholi bandligini ta'minlash,

ularning daromadini ko'paytirish, tadbirkorlikni rivojlantirish, shu orqali kambag'allikni qisqartirishni bosh maqsad qilib olingan.

Hokim yordamchisi kim?

Hokim yordamchisi – har bir shaharcha, qishloq, ovulda, shuningdek, shaharlar, shaharchalar, qishloqlar hamda ovullardagi har bir mahallada tadbirkorlikni rivojlantirish, aholi bandligini ta'minlash va kambag'allikni qisqartirish masalalari bo'yicha tuman (shahar) hokimi yordamchisi lavozimiga tayinlangan shaxs[3].

Ushbu lavozimning mazmuni, qisqacha qilib aytadigan bo'lsak, mahallani, har bir honadonning, shuningdek, har bir fuqaroning yashash sharoitini uyma-uy yurish orqali o'rganish, hududning o'sish nuqtalarini aniqlash, mahallada muvaffaqiyatga erishgan tadbirkorlar va mahalla faollari bilan hamkorlikda ishlash va doimiy fikr almashish vazifalarni to'g'ri belgilash hisoblanadi. Shuningdek, o'z tadbirkorligini boshlagan, kengaytirmoqchi bo'lganlarga ko'maklashish, bilim va ko'nikmaga ega bo'lmagan fuqarolarni o'quv kurslarida o'qitish, ishsiz aholini ish bilan band qilib, oilalar daromadini ko'tarish, oilaviy tadbirkorlik dasturlari doirasida imtiyozli kreditlar olishga ko'maklashish, mahallaning o'sish nuqtasidan kelib chiqib, ularni lider tadbirkorlarga birlashtirish, boshqa hokim yordamchilari bilan tajriba almashish, mahallada bo'sh bino va yer maydonlarini aniqlash kabilar hokim yordamchilarining asosiy vazifalariga kiradi.

Hokim yordamchilariga yuklatilgan vazifalardan tashqari, har bir fuqaro muammolarini tinglash, ularni hal qilish, ijtimoiy ko'maklashish, nogironligi bor va ijtimoiy qiynalgan aholi

qatlamidan doimiy xabar olib turish va ko'maklashish ishlari ham olib boradi.

Qisqa qilib aytganda, hokim yordamchisi davlatimizda olib borilayotgan islohotlarni, Prezidentimiz siyosatini mahalla darajasida aholiga tatbiq qilish, shuningdek, mahallaga tushib, aholini orqasidan ergashtirib, ularning barcha muammolarini hal qilib beradigan darajada ishlashni talab qiladigan mas'uliyatli lavozimdir. Hokim yordamchisi davlatimizda olib borilayotgan islohotlarni mahalla darajasida aholiga tatbiq qilish, aholini ortidan ergashtirib, ularning muammolarini hal qilib berish uchun mas'uldir.

Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2022 yil 28 yanvarda imzolangan "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmonning 1-maqsadi "Mahalla instituti faoliyatining samaradorligini oshirish, uni jamoatchilik boshqaruvi va nazoratining tayanch bo'g'iniga aylantirish"ga bag'ishlangan. Unga ko'ra,

Fuqarolarning o'z mahallasi hayotidagi ishtirokini hamda davlat organlari va mahallalar o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri aloqani ta'minlash, mahallalarda aholi bilan ishlashga qaratilgan jarayonlarni raqamlashtirish.

Mahalladan turib barcha davlat idoralari murojaat qilish tizimini yaratish, davlat va ijtimoiy xizmatlarni bevosita mahallada ko'rsatish.

Mahallalarning «o'sish nuqtalari» va ularda yashovchi aholining tadbirkorlik faoliyatidagi ixtisoslashuvidan kelib chiqib, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimini kuchaytirish.

Mahallalar uchun yuqori malakali mutaxassislarni maqsadli tayyorlash, barcha mahalla raislari va hokim yordamchilarida boshqaruv asoslari, bandlikni ta'minlash, bank-moliya, tomorqa, yer, chorvachilik va parrandachilik bo'yicha ko'nikmalarni shakllantirish.

Tadbirkorlikni rivojlantirish, aholi bandligini ta'minlash va kambag'allikni qisqartirish masalalari bo'yicha tuman (shahar) hokimining yordamchisi institutining samarali faoliyatini yo'lga qo'yish belgilab qo'yilgan[4].

Bundan ko'rinib turibdiki, hokim yordamchilari tomonidan qarorda belgilangan vazifalar ijrosini ta'minlash, xususan, hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish, sektor rahbarlari bilan birgalikda mahallani ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yo'nalishlarini belgilash, xonadonbay asosida mahalladagi haqiqiy ijtimoiy vaziyatni aniqlash, mahallaning "o'sish nuqtasi" dan kelib chiqib, taklif etilayotgan yangi loyihalarni amalga oshirishga ko'maklashish, aholini kasb-hunar va tadbirkorlikka o'qitish hamda ularning bandligini ta'minlash bo'yicha ishlar olib borilishi kerak.

Prezidentimizning 2021-yil 3-dekabrda PF-29-son Farmoniga muvofiq, hokim yordamchilarining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat[5]:

- mahalladagi ijtimoiy-iqtisodiy holatni xonadonbay o'rganish, jumladan, aholining bandlik darajasini, oilalarning daromad manbalarini, tomorqa yerlaridan foydalanish holatini hamda daromadli mehnatga bo'lgan intilishi va ehtiyojlarini tahlil qilish.

Bunda hokim yordamchisi xalq bilan davlat o'rtasidagi ijtimoiy munosabatlarni muvofiqlashtirishda fuqarolik jamiyati institutlari (fuqarolar huquq va erkinliklarini ta'minlovchi tashkilotlar) bilan hamkorlikda vaziyatni eng muqobil yo'lini tanlash usullarini joriy etishi kerak.

- mahallada tadbirkorlikni rivojlantirishning ichki imkoniyatlari, tadbirkorlik bo'yicha ixtisoslashuv va mehnat resurslarini inobatga olgan holda, uni rivojlantirishga turki beradigan omillar va yo'nalishlarni belgilash, ularni ishga solish orqali mahallaning iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash.

Bunda faoliyat turidan qat'iy nazar tadbirkorlik sub'ektlarining muammolarini hokimlik tasarrufidagi yetakchi tashkilotlar bilan hamkorlikda bartaraf etish, imkoniyatlarini hududiy imkoniyatlar bilan bog'lash, sohada tashkiliy huquqiy masalalarni hal etishda vositachi bo'lish masalalari tashkillashtirilishi lozim.

- doimiy daromad manbaiga ega bo'lmagan va ishsiz aholining, ayniqsa, yoshlar va xotin-qizlarning qiziqishlarini o'rganish orqali ularni kasb-hunar va tadbirkorlikka o'rgatuvchi

o'quv markazlariga yo'naltirish hamda o'qishni tamomlagan bitiruvchilarning bandligini ta'minlashga yordam berish.

Bunda hokim yordamchisi o'zi faoliyat yuritadigan mikrohudud aholisining ijtimoiy ko'makka muxtoj qatlamini real reestr ma'lumotlarini shakllantirishi, tuman imkoniyatlaridan kelib chiqqan holda intensiv o'quv kurslarini ochish bo'yicha hokimlik bilan hamkorlik qilish, banklar va tadbirkorlik subektlari bilan ijtimoiy himoyaga muxtoj fuqarolar o'rtasida hamkorlik ko'prigini o'rnatish kabi ishlarni tashkillashtirish lozim.

- mahalladagi mavjud bo'sh ish o'rinlarini hamda xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning mavsumiy ishchilarga bo'lgan talabini aniqlash orqali ishsizlarni, birinchi navbatda, "temir daftar", "ayollar daftari" va "yoshlar daftari"ga kiritilgan yoshlar va xotin-qizlarni bo'sh (vakant) ish o'rinlariga joylashtirish hamda haq to'lanadigan jamoat ishlariga jalb qilish.

Bunda mahallalardagi aholi sonidan kelib chiqib avvalo real ishsiz fuqarolarni tanlab olish hamda ularning ijtimoiy imkoniyatlarini tahlil qilish zarur. O'zbekiston Respublikasi davlat Statistika qo'mitasining hududiy bo'limlaridan tegishli statistik ma'lumot olgan holda ishsizlikka barham berish yo'larini izlab topish. Bo'sh ish o'rinlari yuzasidan ish yarmarkalarini tashkil ettirish bo'yicha tuman bandlikka ko'maklashish markazi bilan hamkorlik qilish.

- mahallada istiqomat qiluvchi aholining oilaviy tadbirkorligini rivojlantirish, jumladan, ularning hunarmandchilik, kasanachilik, tomorqadan samarali foydalanish, kichik ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish va boshqa turdagi faoliyatni yo'lga qo'yishi uchun oilaviy tadbirkorlik dasturlari doirasida kreditlar olishda ko'maklashish.

Bunda hokim yordamchisi o'zi faoliyat olib borayotgan hududda tadbirkorlikning barcha turlari bilan shug'ullanayotgan fuqarolarning manfaatlarini banklar, tuman soliq inspeksiyasi, tuman adliya bo'limi, savdo sanoat palatasi hududiy bo'limlari, tuman hokimligi va barcha mas'ul tashkilotlarning huquqiy vakolatlaridan kelib chiqib himoya qilishi, rivojlantirishga ko'maklashishi hamda yangi tadbirkorlik subektlarni yaratishga mas'uldir.

- mahallaning ixtisoslashuvidan kelib chiqib, korporatsiya asosida tadbirkorlik faoliyatini yo'lga qo'yish istagini bildirgan yetakchi tadbirkorlarga imtiyozli kreditlar ajratishni tashkil etish, ularga tadbirkorlik bilan mustaqil shug'ullanish tajribasiga ega bo'lmagan fuqarolarni o'z faoliyatini yo'lga qo'yishi uchun ularga birlashtirish.

- aholi tomorqalaridan samarali foydalanishni tashkil etish, uy sharoitida dehqonchilik, chorvachilik, parrandachilik, quyonchilik, asalarichilik, urug'chilik, ko'chatchilik, gulchilik kabi faoliyat turlarini yo'lga qo'yishga ko'maklashish.

Tadbirkorlik faoliyatini aholi bandligi bilan bog'lashda avvalo imtiyozmi moliya manbasi bilan ta'minlash uchun O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida amalga oshiriladigan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5041-son qaror[6] mazmunidan kelib chiqqan holda ijtimoiy hamkorlikni yo'lga qo'yish. Hududda raqobatbardosh iqtisodiy tizimni yaratish bo'yicha imtiyozli kreditlar salmog'ini oshirish lozim.

- mahalladagi ish bilan band bo'lmagan aholining tadbirkorlik va doimiy daromad keltiruvchi faoliyat bilan shug'ullanishini yo'lga qo'yish maqsadida ularga issiqxona qurish, tomorqasini sug'orish uchun vertikal sug'orish quduqlarini burg'ilash, qishloq xo'jaligi kooperativiga a'zo bo'lish, asbob-uskuna va mehnat qurollarini xarid qilish, bino va inshootning ijara to'lovi hamda kasb-hunar va tadbirkorlikka o'qishi uchun subsidiyalar olishda ko'maklashish.

Bunda hokim yordamchisi o'zi faoliyat yuritayotgan hududda tabiiy resurslar, agrar inshootlar hamda mahallaning real iqtisodiy imkoniyatlarini oshirish va rivojlantirish bo'yicha tuman hokimligi, tuman statistika bo'limi, tuman aksiyadorlik tadbirkorlik banklari, Davlat kadastrlar palatasi tuman bo'limlari bilan hamkorlikda maqsadli yo'l xaritalarini ishlab chiqishi maqsadga muvofiq.

- Mahalladagi bo'sh bino va yer maydonlarini aniqlab, ularni belgilangan tartibda tadbirkorlik sub'ektlariga ajratish bo'yicha tegishli tashkilotlarga takliflar kiritish.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 8-iyundagi "Yer munosabatlarida tenglik va shaffoflikni ta'minlash, yerga bo'lgan huquqlarni ishonchli himoya qilish va ularni bozor aktiviga aylantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6243-son farmoni[7]ga muvofiq Bosh prokuratura, Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar prokuraturalari tegishli Respublika kengashi va hududiy kengashlarning ishchi organi hisoblanishini inobatga olgan holda ular tomonidan tashkil etilgan hududiy kengashlar bilan hamkorlikda Mahalladagi bo'sh bino va yer maydonlarini aniqlash va ularni belgilangan tartibda tadbirkorlik sub'ektlariga ajratish bo'yicha tegishli choralarni ko'rish tavsiya etiladi.

• tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirishga to'siq bo'layotgan muammolarning (muhandislik-kommunikatsiya tizimlariga ulanish va ulardan foydalanish, turli xil faoliyatni yo'lga qo'yish uchun ruxsatnomalar va litsenziyalar olish, bo'sh bino va yer maydonlarini tadbirkorlik bilan shug'ullanish uchun ajratish va boshqalar) tegishli tashkilotlar tomonidan hal etilishini tashkil etish.

Ushbu masalada hokim yordamchisi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 21-apreldagi "Tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilash bo'yicha qo'shimcha choratadbirlar to'g'risida"gi PQ-5087-sonli qarori[8] asosida mahallada iqtisodiy va tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirayotgan fuqarolarga yuqoridagi muammolarni bartaraf etish bo'yicha kerakli tavsiyalarni ishlab chiqish, tuman Adliya

bo'limlari bilan hamkorlikda tadbirkorlar huquqini himoya qilish bo'yicha maxsus seminar treninglarini tashkil etish maqsadga muvofiq.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki Prezidentimiz tomonidan sal kam 10 ming kishilik hokim yordamchilari lavozimining joriy etilishi quyi tizimda ishlab, xalq dardini bilib uning muammolarini hal qilishga va muammolarni e'tibor markaziga qo'yish, odamlar hayotini yaxshilash, xalqqa ko'makdosh Prezidentga kamarbasta bo'lish maqsadida joriy qilingan.

Yurtimizda hokim yordamchisi lavozimining tashkil etilganligi mahallalarni har taraflama rivojlantirish, aholi turmush darajasini yaxshilash, daromadini oshirish ishiga salmoqli hissa qo'shish, mamlakatimizda olib borilayotgan siyosatdan og'ishmay o'z ortidan ergashtira olishdan iborat. Xususan, Amir Temur o'z saltanatida tadbirkorlar, shijoatli insonlarni g'oyat qadrlagan: "Tajribamda ko'rilganki, azmi qat'iy, tadbirkor, hushyor, jang ko'rgan, mard, shijoatli bir kishi mingta tadbirsiz, loqayd kishidan yaxshiroqdir. Chunki tajribali bir kishi minglab kishilarni o'z ortidan ergashtira oladi"[9] degan.

Shu nuqtai nazardan, hokim yordamchilari mamlakatimizda jadal suratlarda barpo etilayotgan insonparvar davlatda insonga e'tibor masalasini misli ko'rilmagan yuksakliklarga olib chiqishi hamda bugun xalqimiz va har bir fuqaroni baxtli, soadatli etishdek yuksak maqsadlarga xizmat qilishi shubhasiz.

ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. // 2017-yil 22-dekabr.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mahallada tadbirkorlikni rivojlantirish, aholi bandligini ta'minlash va kambag'allikni qisqartirish bo'yicha davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari to'g'risida"gi 2021-yil 3-dekabrda PF-29-sonli farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 16.02.2022-yildagi "Hokim yordamchilari faoliyatini qo'llab-quvvatlash jamg'armasini tashkil etish to'g'risida"gi 72-son qarori.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli farmoni.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mahallada tadbirkorlikni rivojlantirish, aholi bandligini ta'minlash va kambag'allikni qisqartirish bo'yicha davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari to'g'risida"gi 2021-yil 3-dekabrda PF-29-sonli farmoni.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida amalga oshiriladigan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5041-son qarori.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yer munosabatlarida tenglik va shaffoflikni ta'minlash, yerga bo'lgan huquqlarni ishonchli himoya qilish va ularni bozor aktiviga aylantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2021-yil 8-iyundagi PF-6243-son farmoni.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilash bo'yicha qo'shimcha choratadbirlar to'g'risida"gi 2021-yil 21-apreldagi PQ-5087-sonli Qarori.
9. Amir Temur Ko'ragon. Temur tuzuklari. –Toshkent: Fan va texnologiya, 2014. B.196.